

Załącznik
do Uchwały nr XXV/212/2020
Rady Gminy w Zakrzewie
z dnia 15 grudnia 2020 roku

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
GMINY ZAKRZEW
NA LATA 2021-2025

WSTĘP

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021-2023 określa strategię działań w zakresie profilaktyki uzależnień i zmniejszania szkód wynikających z zażywania narkotyków. Przeciwdziałanie narkomanii jest zadaniem własnym gminy zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.), która zobowiązuje samorządy do kreowania lokalnej polityki w zakresie walki z narkomanią.

Zażywanie narkotyków jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych XXI wieku. Uzależnienie od narkotyków nie jest problemem wieloaspektowym. Oddziałuje na samego uzależnionego, niszcząc jego zdrowie, na jego rodzinę, ale także w szerszym ujęciu na całe społeczeństwo. Zjawisko narkomanii pociąga za sobą liczne konsekwencje, wśród których najdotkliwsze są szkody zdrowotne, m.in.: zatrucia organizmu, infekcje, depresja. Szybkie tempo życia, postęp technologiczny i wzrost konsumpcji są również przyczyną uzależnienia od dopalaczy i innych środków zastępczych.

Pomoc osobom uzależnionym nie może więc ograniczać się do bezpośredniego działania z osobą uzależnioną, ale ma zmniejszać negatywne skutki uzależnień dla całego społeczeństwa. Stąd też szczególnie wyeksponowana w Programie została działalność edukacyjna, której celem ma być uświadomienie młodym mieszkańcom gminy, jak szkodliwe są używki oraz wykształcenie w nich właściwych postaw społecznych. Niezmiernie istotne

jest również wzmocnienie pozycji rodziny poprzez działania edukacyjne i realizację przedsięwzięć profilaktycznych, mających na celu integrację i wskazanie sposobu spędzania wolnego czasu w sposób wolny od używek. Profilaktyka uzależnienia od narkotyków powinna zmierzać do wytworzenia pozytywnych wzorców w domu rodzinnym. Rodzina powinna stanowić silne oparcie dla młodych osób, zagrożonych niebezpieczeństwami cywilizacyjnymi.

Niniejszy dokument zawiera plan działań w zakresie profilaktyki uzależnień, będących kontynuacją działalności z lat poprzednich i jest zgodny z założeniami:

1. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.);
2. Ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. z 2019 roku, poz. 2 365 z późn. zm.).

Kierunki działania określone w Programie wpisują się w cele i zadania zawarte w projekcie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2030.

Program funkcjonuje w kooperacji z uchwalanym corocznie Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Zakrzew. Prowadzenie bowiem działań w ramach obu programów niezależnie byłoby niemożliwe ze względu na nierozzerwalny charakter problemów wymienionych w obu dokumentach, ich etiologii i konsekwencji, jakie powodują.

ROZDZIAŁ I

DIAGNOZA

Gmina Zakrzew jest gminą wiejską w powiecie radomskim w województwie mazowieckim.

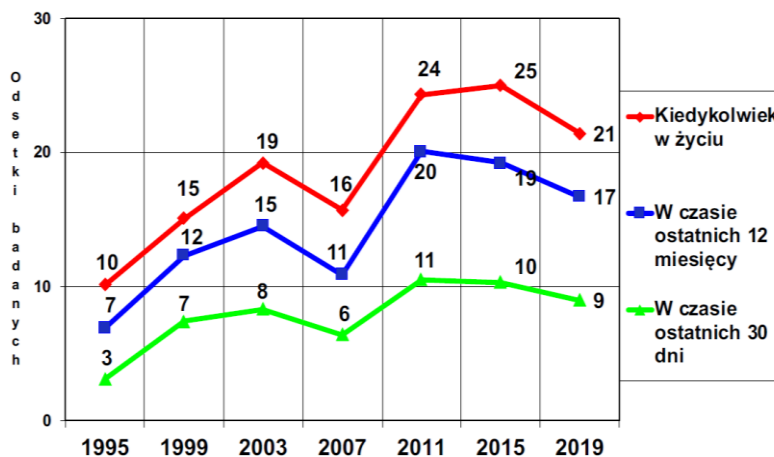
Według danych referatu ewidencji ludności Gmina Zakrzew na dzień 31.10.2020 roku liczyła 13 171 mieszkańców, w tym 10 155 osób pełnoletnich. Ze względu na położenie Gminy Zakrzew – w bezpośrednim sąsiedztwie Radomia, można zaobserwować duży napływ nowych mieszkańców. Problem narkomanii dotyczy jednak nie tylko aglomeracji, dotyka także mniejsze miejscowości. Młodzi mieszkańcy Gminy Zakrzew są narażeni na szkodliwy wpływ substancji psychoaktywnych w tym samym stopniu, co ich koledzy mieszkający w miastach.

Poważnym problemem są nowe substancje psychoaktywne, tzw. „dopalacze”. Są stosunkowo łatwiej dostępne i w przekonaniu zarówno młodych ludzi, jak i ich rodziców, mniej niebezpieczne.

Z badania ESPAD przeprowadzonego w 2019 roku wynika, że wśród polskiej młodzieży starszej oraz w wieku 15-16 lat zmalało używanie przetworów konopi do 21%. Potwierdza to tezę o odwróceniu trendu wzrostowego problemu przetworów konopi. Do 2015 roku wśród badanej młodzieży była tendencja wzrostowa: w 2007 roku zażywanie przetworów konopi kiedykolwiek w życiu deklarowało 16%, w 2015 roku – 25%.

Dane te wynikają z poniższego wykresu:

Odsetki uczniów w wieku 15-16 lat, którzy używali przetworów konopi

Jednocześnie w grupie 15-16 latków można zauważyć spadek zażywania dopalaczy (11% zażywało dopalacze kiedykolwiek w życiu w 2011 roku, 10% w 2015 roku, 5% w 2019 roku). Nie oznacza to jednak spadku negatywnych zjawisk, którym należy przeciwdziałać. Główny Inspektor Sanitarny ostrzega przed bardzo niebezpiecznym dopalaczem, który trafił na polski rynek. Narkotyk pod nazwą etazen jest wyjątkowo toksyczny oraz ma dużą siłę działania. Jest około 60 razy mocniejszy niż morfina. Środek jest sprzedawany w postaci proszku, ale może też przybierać postać suszu do palenia, liquidu do e-papierosa oraz spraya donosowego.

Narkomania jest poważnym problemem społecznym i wymaga odpowiedniej interwencji. Dlatego istnieje potrzeba szeroko zakrojonej działalności profilaktycznej, która umożliwiłaby nabycie kompetencji do przeciwstawienia się temu zagrożeniu. Najlepsze efekty w tym zakresie przynoszą działania skierowane do młodzieży, stąd największy nacisk został położony na działania adresowane do tej właśnie grupy. Jednocześnie Program zakłada działania edukacyjne skierowane do rodziców, jako grupy, która ma zasadniczy wpływ na zachowanie młodzieży. Pamiętajmy, każdy stosownie do swej roli społecznej, powinien ponosić współodpowiedzialność za zapobieganie uzależnieniom i promocję zdrowia.

ADRESACI PROGRAMU

Ze względu na specyfikę i szeroki zasięg problemu uzależnień adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Zakrzew, a w szczególności następujące grupy osób:

- dzieci i młodzież szkolna (w tym dzieci ze środowisk zagrożonych uzależnieniami),
- rodziny.

ZASOBY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA TERENIE GMINY

Realizatorem Programu jest Wójt Gminy Zakrzew za pośrednictwem Pełnomocnika ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W realizacji Programu uczestniczą:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Punkt informacyjno-konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komisariat Policji,
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Zakrzewie,
- Świetlice wiejskie,
- Placówki oświatowe, zobowiązane do tworzenia i realizacji szkolnych programów profilaktycznych,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Zakrzewie,
- Organizacje pozarządowe i parafie z terenu Gminy.

ROZDZIAŁ II

CELE I ZADANIA PROGRAMU

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest zmniejszenie skali oraz ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych przez mieszkańców Gminy Zakrzew.

ZADANIA PROGRAMU

Lp.	Cel operacyjny	Zadanie	Osoba odpowiedzialna	Termin realizacji	Wskaźniki realizacji
1	2	3	4	5	6
I	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem	1. Prowadzenie działania Punktu informacyjno-konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin – wsparcie psychologiczne, udzielanie informacji dotyczących możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy osobom uzależnionym	Psycholog PIK Pełnomocnik Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2021 – 2025 r.	Liczba udzielonych porad Liczba osób uzależnionych lub eksperymentujących z narkotykami, którym udzielono porady
II	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej	1. Udzielanie porad i pomocy psychologicznej w Punkcie informacyjno-konsultacyjnym	Psycholog	2021 – 2025 r.	Liczba porad Liczba osób uzależnionych lub eksperymentujących z narkotykami oraz członków ich rodzin, którym udzielono porady

		2. Prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień	Pełnomocnik ds. RPA	2021 – 2025 r.	Liczba dzieci z rodzin z problemem uzależnień, biorących udział w zajęciach świetlicowych
III	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie problematyki uzależnień, w szczególności dla dzieci, młodzieży i rodziców	1. Prowadzenie w szkołach podstawowych programów profilaktycznych, warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	Pełnomocnik ds. RPA Dyrektorzy szkół	2021 – 2025 r.	Liczba przeprowadzonych programów Liczba osób biorących udział w zajęciach
		2. Zakup materiałów edukacyjnych i informacyjnych dotyczących problemu narkomanii dla uczniów	Pełnomocnik ds. RPA Dyrektorzy szkół	2021 – 2025 r.	Liczba przeprowadzonych programów Liczba osób biorących udział w zajęciach
		3. Wspieranie działań profilaktycznych, polegających na organizowaniu zajęć pozalekcyjnych, sportowych dla dzieci i młodzieży w ramach spędzenia wolnego czasu oraz kształtowanie nawyków związanych ze zdrowym stylem życia	Pełnomocnik ds. RPA Szkoly i świetlice wiejskie	2021 – 2025 r.	Liczba przedsięwzięć Liczba uczestników zajęć (w tym ze środowisk zagrożonych uzależnieniem)
		4. Upowszechnianie informacji edukacyjnych na temat działań profilaktycznych np. o przeciwdziałaniu używania środków odurzających	Pełnomocnik ds. RPA Szkoly i świetlice wiejskie	2021 – 2025 r.	Liczba przeprowadzonych programów Liczba osób biorących udział w zajęciach

		5. Organizacja i finansowanie szkoleń dla realizatorów programu oraz grup zawodowych m.in.: psychologów, pedagogów, lekarzy i pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej	Pełnomocnik ds. RPA Szkoly	2021 – 2025 r.	Liczba szkoleń Liczba uczestników szkoleń
		6. Udostępnianie literatury z zakresu profilaktyki uzależnień w gminnej bibliotece	Pełnomocnik ds. RPA	2021 – 2025 r.	Liczba zakupionych publikacji Liczba użytkowników zbioru
		7. Prowadzenie lokalnych kampanii informacyjnych na temat narkomanii	Pełnomocnik ds. RPA	2021 – 2025 r.	Liczba przeprowadzonych kampanii
		8. Działalność edukacyjna w zakresie profilaktyki uzależnień skierowana do rodziców	Pełnomocnik ds. RPA Szkoly	2021 – 2025 r.	Liczba przedsięwzięć Liczba uczestników spotkań
IV	Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych rozwiązaniu problemów narkomanii	1. Stała współpraca z Policją, Kościołem, GOPS, szkołami, przedstawicielami służby zdrowia w zakresie działań dotyczących przeciwdziałania narkomanii	Pełnomocnik ds. RPA	2021 – 2025 r.	
		2. Współpraca z Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii oraz Mazowieckim Centrum Polityki Społecznej	Pełnomocnik ds. RPA	2021 – 2025 r.	

		3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi, wymiana informacji, promowanie działań profilaktycznych oraz prowadzenie działań edukacyjnych i szkoleniowych dotyczących strategii profilaktyki	Pełnomocnik ds. RPA	2021 – 2025 r.	
V	Pomoc społeczna osobom uzależnionym i ich rodzinom, dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym przez integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontaktu socjalnego	1. Udzielanie pomocy wynikającej z ustawy o pomocy społecznej	GOPS	2021 – 2025 r.	
VI	Ewaluacja działań związanych z realizacją Programu	1. Gromadzenie danych od realizatorów Programu	Pełnomocnik ds. RPA	2021 – 2025 r.	
		2. Realizacja badań ilościowych wśród młodzieży szkolnej, min.: ESPAD	Pełnomocnik ds. RPA	2021 – 2025 r.	
		3. Upowszechnianie standardów jakości w zakresie profilaktyki narkomanii	Pełnomocnik ds. RPA	2021 – 2025 r.	
		4. Analiza danych, ocena realizacji i sprawozdawczość w zakresie realizacji zadań Programu.	Pełnomocnik ds. RPA	2021 – 2025 r.	

SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

1. Realizacja Programu jest koordynowana przez Pełnomocnika Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którego zadaniem w zakresie realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii jest:
  - a. Opracowywanie i koordynowanie realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.
  - b. Planowanie, inicjowanie, koordynacja i ocena działalności w zakresie profilaktyki zwalczania narkomanii.
  - c. Współdziałanie i koordynacja działalności instytucji, stowarzyszeń i innych podmiotów realizujących zadania Gminnego Programu.
  - d. Udzielanie pomocy merytorycznej instytucjom i osobom realizującym zadania związane z profilaktyką uzależnień.
  - e. Prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej problematyki uzależnień.
2. Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii są środki finansowe budżetu Gminy, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
3. Jednostki realizujące poszczególne zadania zobowiązane są do przedstawiania informacji o stanie realizacji.
4. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu zostanie przedstawione Radzie Gminy Zakrzew do dnia 31 marca roku następnego po roku, którego dotyczy raport.